http://www.per-olof.dk | mailto:mail@per-olof.dk | Blog: http://perolofdk.wordpress.com/

En selvudgiver protesterer

Per-Olof Johansson

Indie Books hos Arnold Busck i Købmagergade, København

Selvudgivere er forfattere, som udgiver deres bøger selv. Bortset fra den kendsgerning er det ikke en gruppe. Emner og kvalitet kan være utroligt varierende. Antallet af bogudgivelser er stort, så hvis den, som er ansat i formidlingsindustrien skal få et overblik, er det vigtigt at kunne sortere noget fra. Og så er det praktisk, hvis man kan opfatte selvudgivelserne som gruppe og sende hovedparten af tilsendte anmeldereksemplarer til antikvariater eller til forbrændingen.
Meget prisværdigt har Politiken i sit bogtillæg op til BogForum taget emnet op, prisværdigt hvis det ikke lige var, fordi hensigten er at tale nedsættende om selvudgivelser. Når dette er den udtalte vinkel, er det lidt morsomt, at den mosaik af selvudgivelsesforsider, som illustrerer artiklen, i hvert fald ikke bakker synspunktet op – der er ingen forsider noget forlag skulle kunne skamme sig over!
Klaus Rothstein, kritiker, kommentator og journalist ved Weekendavisen, redaktør og studievært på DR P1, selv forfatter til adskillige forlagsudgivelser, hører til blandt dem, der ikke giver meget for os selvudgivere. Vi bør slet ikke forvente at få vore bøger anmeldt. *"Og når det handler om at få plads i avisen, hvem ville så fravælge et forfatterinterview med en dygtig forfatter i forhold til en anmeldelse af en dårlig selvudgivelse, spørger han."* Nej og hvem har talt for det? Han argumenterer med den fra den politiske retorik så kendte stråmand. Det ikke nævnte bagvedliggende virkelige argument må være, at medierne vælger efter kvalitet. Klaus Rothstein tror, at han vælger selv, mens vi andre kan se, at han er et hjul i forlagenes maskineri, han er sidste led i forlagenes PR-virksomhed. *"Det er kritikernes rolle og ansvar at påpege, at de selvudgivne bøger ikke er det samme som rigtig litteratur"* – siger han. Her påstår han at eje et

overblik, der ikke er nogen dokumentation for, at han er i besiddelse af.
Arne Herløv Petersen har på sin facebookprofil oplistet adskillige forfatterskaber med udgangspunkt i selvudgivelser, som man siden er blevet nødt til at indlemme blandt 'rigtig litteratur'. Klaus Rothstein behøver naturligvis ikke at få listen repeteret, men jeg er glad for at kunne citere Arne Herløv Petersen, som dels har udgivet en mængde bøger ad forlagsvejen og også står som selvudgiver af mange titler*: "Men man kunne nævne f.eks. Holberg og H.C. Andersen. Proust måtte også udgive første bind af sit værk selv. Joyce kunne heller ikke finde et forlag til sine første småskrifter. I 60'erne og 70'erne udgav mange forfattere deres første bøger selv, f.eks. Johannes L. Madsen, Peter Laugesen, Peter Nielsen, Bent Vinn Nielsen, Ib Michael, Dan Turèll, FP Jac."*
Men lad mig roligt gå videre til pudlens kerne, nemlig mine egne selvudgivelser. Med sine helt generelle udtalelser slår Klaus Rothstein fast, at mine udgivelser ikke er rigtig litteratur. Der er en snæver opfattelse af litteratur, som kun opfatter skønlitteratur som litteratur. Klaus Rothstein tager ikke dette forbehold, så lad os se på hele dynen som værende afvist.
Det lyder meget enkelt, når jeg siger, at selvudgivere er forfattere, som udgiver deres bøger selv. Begrebet 'selvudgiver' dækker for mit vedkommende ikke kun de bøger eller hefter, hvor jeg selv har købt og betalt det hele. For mig betyder det, at jeg har været 'sidste og første led' i udgivelsen. Ind imellem kommer en og anden finansier, personer der har ageret konsulenter. Hvor skal jeg placere de udgivelser, hvor vi har udgjort en gruppe med hver vidt forskellige roller, hvor forfatterrollen for mit vedkommende har været en af gruppen eller rent ud mere redaktørens rolle end forfatterens?
De mere rene selvudgivelser har jo dog nok været digtene, som intet forlag ville udgive. De første udgav jeg i 1972 efter i seks-syv år at have kontaktet flere forlag. Med Internettet steg jeg ombord på print-on-demand med et par udgivelser i 1996 og 2000, som siden er fulgt med flere andre trykt i små oplag fra 100- 125 eksemplarer, hvilke kan man læse på hjemmesiden læsmig.dk. Når jeg har udgivet gennem Forlaget Underskoven har bøgerne været til salg, men flere udgivelser har jeg publiceret på anden vis og ikke sat til salg, prissætningen har været en formalitet. Af hensyn til at de skal kunne findes, har alle ISBN-nr.
For hver den, der ikke har dette udtryksbehov, kan det synes mærkeligt med al denne aktivitet. Der er jo også tale om, at en del af udgivelser samtidig er sket på nettet. Hvorfor vedblive, når jeg igen og igen er blevet afvist af forlagene, negligeret af læsere, sjældent anmeldt.
Jeg kender især en digter med langt større produktion end jeg selv, som kun i minimalt omfang er tilgængelig for offentligheden. Den situation ville jeg ikke havne i.. Jeg har ved de oplæsningsarrangementer, jeg har deltaget i, dels i samarbejdet omkring gruppen 'Poe-
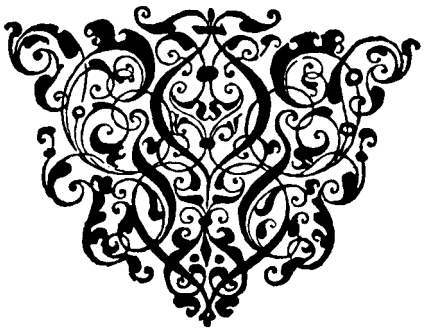
situr 2001’ dels ved optræden i Underskoven i Huset i Magstræde i København oplevet, at digtene bliver modtaget af andre, og har jeg ræsoneret, at grunden til ringe udbredelse af digtene skyldes andre forhold end digtenes manglende kvalitet. Kort og godt, jeg har indtil for nylig har haft et positivt indtryk af Klaus Rothstein, men anser ham nu for faldet på sine egne dårlige argumenter om selvudgivere: Vi er ikke en gruppe han på sin høje hest bare kan afvise, han bliver nødt til at tage kampen op bog for bog.